

Posouzení námitky diskriminace ve věci odmítnutí účasti neslyšících dětí ve sportovním kurzu

Paní A. v září 2024 přihlásila své dvě neslyšící děti na sportovní kurz společnosti B. a dětem zajistila tlumočení do českého znakového jazyka (ČZJ). Společnost B. ale účast jejich dětí zamítla.

Veřejný ochránce práv přispívá k prosazování práva na rovné zacházení a za tímto účelem poskytuje metodickou pomoc obětem diskriminace.¹ Ta spočívá především ve zhodnocení situace z pohledu zásady rovného zacházení a doporučení, jak situaci řešit.

V tomto případě bylo cílem posoudit, zda došlo k diskriminaci dětí stěžovatelky, když společnost B. odmítla jejich účast na sportovním kurzu.

A. Shrnutí závěrů

Přímou diskriminací je takové jednání, kdy poskytovatel služby nabízené veřejnosti zachází s jedním člověkem méně příznivě kvůli jeho zdravotnímu postižení, než by zacházel s jiným člověkem ve srovnatelné situaci.² O diskriminaci nejde, pokud poskytovatel svým jednáním sleduje legitimní cíl a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.³

Společnost B. odmítla účast neslyšících dětí na sportovním kurzu, protože se bála o bezpečnost. Na kurzu dále nemohou být další dospělé osoby. A trenéři musí následovat specifickou metodiku kurzu.

Tyto cíle jsou legitimní a odmítnutí účasti neslyšících dětí bylo způsobitelné těchto cílů dosáhnout, tudíž bylo přiměřené. Odmítnutí jejich účasti už ale nebylo nezbytné, a tak společnost B. děti diskriminovala. Bezpečnost kurzu se dle mého názoru zásadně neliší při účasti neslyšících dětí, protože slyšící děti mohou být nepozorné a ohrožovat bezpečnost podobně. K zajištění bezpečnosti navíc přispívají tlumočnice do ČZJ a trenérky mohly dostat tipy pro práci s neslyšícími dětmi. Slyšícím dětem je možné vysvětlit, že tlumočnice jsou na kurzu ze specifického důvodu a jejich přítomnost neznamená, že ostatní děti si mohou do kurzu vodit své rodiče. A metodika kurzu se nezdá být natolik specifická, že by do her nešlo zapojit neslyšící děti.

1 Ustanovení § 1 odst. 5 a § 21b písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

2 Ustanovení § 1 odst. 1 písm. j) ve spojení s § 1 odst. 3 a § 2 odst. 3 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

3 Ustanovení § 7 odst. 1 antidiskriminačního zákona.

B. Skutková zjištění

B.1 Informace od stěžovatelky

Stěžovatelka v září 2024 přihlásila své dvě neslyšící děti (4 a 6 let) do sportovního kurzu společnosti B.⁴ Zároveň oslovila trenérku kurzu s dotazem, zda je účast neslyšících dětí s tlumočnickem do ČZJ v pořádku. Ta jí odpověděla, že neslyšící děti do kurzu nemohou kvůli bezpečnosti, jelikož se hůře orientují v prostoru a je vyšší riziko srážky. Zároveň není možné, aby na kurzu byly další dospělé osoby, protože by pak do kurzu mohli chtít vstupovat další dospělí.⁵ Do kurzů ale chodí děti s naslouchátky.

Do komunikace se následně zapojila stěžovatelčina sestra, které pracovnice zákaznické péče společnosti B. napsala, že na trénincích mají děti s kochleárními implantáty, děti nedoslýchavé, děti, co odezírají, děti s ADHD, ADD nebo děti hypermobilní. Stěžovatelčiny děti by do kurzu mohly, pokud by je zvládly bez přítomnosti tlumočníka.⁶ Škola, kde kurz probíhá, je v tomto striktní a další osoby do tělocvičny nepouští.

Za týden se stěžovatelce ozvala jiná pracovnice zákaznické péče s omluvou a informací, že momentálně nejsou schopni plně vyhovět potřebám neslyšících dětí.⁷ Mnoho aktivit je založeno na verbálních pokynech a rychlých reakcích. Trenéři nemají speciální školení pro práci s neslyšícími dětmi, což by mohlo vést k nedorozuměním a bezpečnostním rizikům.

Stěžovatelka i přes prvotní odmítnutí přišla s dětmi na úvodní lekci v doprovodu tlumočnic (jedné tlumočnice z českého jazyka do ČZJ a druhé tlumočnice z ČZJ do zjednodušené podoby ČZJ pro děti). Stěžovatelka hodnotila úvodní lekci pozitivně, vše proběhlo bez problémů. Trenérka na konci lekce údajně neměla s účastí neslyšících dětí problém a přislíbila to probrat s vedením.

Stěžovatelka po dobré zkušenosti z úvodní lekce opětovně oslovila B. s dotazem, zda její děti mohou do kurzu chodit. Na to reagovala trenérka tak, že po domluvě s vedením se rozhodli dětem účast nepovolit.⁸ Přestože na první lekci nenastaly žádné komplikace, metodika kurzu se do budoucna skládá z her, při kterých je nutná rychlost reakcí. A ty by nemohly dělat děti, které se dostatečně neorientují v prostoru. Na trénink dále nemohou další dospělé osoby. První lekce se mohli účastnit všichni dospělí, takže tlumočnice nebudily rozruch. Ale při dalších lekcích je pravděpodobné, že si děti neuvědomí, že dospělá osoba není rodič, a mohly by chtít přítomnost svých rodičů. Trenérka tedy uzavřela, že neslyšící děti se nemohou účastnit kvůli zachování správné metodiky, pravidel a bezpečnosti. Na kurzy ale obecně docházejí děti, které používají naslouchátko nebo které umí odezírat. Docházet samostatně bez tlumočníka by nebyl problém.

4 Konkrétně šlo o kurz Junior určený pro děti od 4 do 6 let vedený trenérkou C. na podzim 2024 vždy v pondělí odpoledne v místě D.

5 E-mail trenérky C. ze dne 10. září 2024.

6 E-mail pracovnice oddělení zákaznické péče E. ze dne 10. září 2024.

7 E-mail pracovnice oddělení zákaznické péče F. ze dne 17. září 2024.

8 E-mail trenérky C. ze dne 24. září 2024.

Stěžovatelka následně vyzvala vedení B., ať se přijde na příští lekci podívat. Specialistka marketingu ale tento požadavek odmítla a pro neúčast dětí zopakovala stejné důvody jako trenérka.⁹ B. následně vrátil stěžovatelce peníze.

Stejný kurz v jiném termínu a místě zkoušela pro svého neslyšícího syna i stěžovatelčina známá G.¹⁰ Před úvodní lekcí si psala s trenérkou, které postižení a přítomnost tlumočnicka do ČZJ nevadily. Na úvodní lekci vše proběhlo bez problémů. Syn ale v kurzu z vlastního rozhodnutí nakonec nepokračoval. Podobně dobrou zkušenost s tlumočením měla paní G. i v konkurenční společnosti H. Stěžovatelka společnost B. konfrontovala s případem syna paní G. B. ale uvedl, že pokud trenérka takovou lekci vedla, pak o tom společnost neinformovala.¹¹

B.2 Vyjádření tlumočnic do ČZJ

Obě tlumočnice z první lekce stěžovatelčiných dětí uvedly, že průběh lekce byl bezproblémový. Paní I. sdělila, že neslyšící děti se v prostoru orientují velmi dobře.¹² Mnohdy mají lepší přehled než děti slyšící, protože jsou zvyklé se orientovat pouze vizuálně. Čerpá ze své několikaleté zkušenosti práce s neslyšícími dětmi (jezdí na dětské tábory jako vedoucí a tlumočnice). Trenérka po lekci měla uznat, že nenastaly žádné komplikace a že nemá problém se zapojením dětí stěžovatelky ani s přítomností tlumočnic. Tlumočnice dále upozorňuje, že se nikdo z vedení nepřišel na lekci podívat a nezajímal se o fungování spolupráce mezi dětmi a tlumočníky. Pro hladší průběh tlumočení by bylo dobré, aby tlumočnice měly předem informace, jaké hry se budou na lekci hrát.

Tlumočnice paní J. uvedla, že pohybové aktivity byly „v pohodě“, nikdo si navzájem nepřekážel, nikdo se nerušil.¹³ Slyšící děti občas nevěděly, co mají dělat, a ptaly se tlumočnic, které jim tak pomáhaly. Děti si myslely, že tlumočnice patří do týmu trenérky. Trenérka jí po úvodní lekci měla říct, že tlumočnice neviděla, měla pocit, jako by tam vůbec nebyly, byly jako vzduch, splývaly s okolím.

B.3 Vyjádření společnosti B.

V reakci na mou výzvu společnost B. uvedla, že důvodem pro odmítnutí stěžovatelčiných dětí bylo ohrožení bezpečnosti jich i ostatních dětí.¹⁴ Tlumočení do ČZJ by zpomalovalo tempo kurzu. Ostatní děti by se dožadovaly přítomnosti svých rodičů. A tlumočnick by odváděl pozornost dětí.

K případu syna paní G. společnost B. uvedla, že se jednalo pouze o úvodní lekci. Poznatky z této lekce jsou tak podobně omezené jako v případě stěžovatelčiných dětí. Každé dítě je jiné a je potřeba k němu přistupovat individuálně.

⁹ E-mail specialistky marketingu a regionu K. ze dne 27. září 2024.

¹⁰ Vyjádření G. ze dne 20. listopadu 2024.

¹¹ E-mail pracovnice oddělení zákaznické péče F. ze dne 21. září 2024.

¹² Vyjádření tlumočnice z českého jazyka do ČZJ I. ze dne 12. října 2024.

¹³ Vyjádření tlumočnice z ČZJ do zjednodušené podoby ČZJ J. ze dne 10. října 2024.

¹⁴ Vyjádření společnosti B. adresované veřejnému ochránci práv ze dne 10. února 2025.

Závěrem společnost B. uvedla, že metodika kurzu není koncipovaná pro neslyšící děti. Cvičení a hry jsou založené na zvukových signálech. Zároveň by nešlo děti vyloučit pouze z některých her, protože téměř všechny hry jsou pro tlumočení nevhodné. A pokud by se děti měly účastnit pouze malé části her, zažívaly by pocit vyloučení každý trénink. Společnost B. mi z metodiky zaslala příklady her, které jsou podle ní pro neslyšící děti nevhodné.¹⁵

Na základě této zkušenosti společnost B. připravuje do budoucna speciální kurzy pro neslyšící děti.

C. Právní hodnocení

Společnost B. děti stěžovatelky diskriminovala, když odmítla jejich účast na sportovním kurzu. Společnost sice sledovala legitimní cíle a odmítnutí dětí bylo způsobené těmito cíli dosáhnout, tudíž bylo přiměřené. Odmítnutí už ale nebylo nezbytné.

C.1 Sportování lidí s postižením

Stěžejním mezinárodním dokumentem, který upravuje postavení lidí s postižením, je Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením¹⁶. Přestože dopadá hlavně na stát, nelze ji přehlížet ani v případech týkajících se jednání soukromých subjektů, neboť v jejím světle je třeba vykládat právo na rovné zacházení.

Úmluva je v první řadě založena na respektování přirozené důstojnosti, osobní nezávislosti (zahrnující svobodu volby) a samostatnosti lidí s postižením. Mezi její zásady patří také nediskriminace, plné a účinné zapojení a začlenění do společnosti, rovnost příležitostí či respektování rozvíjejících se schopností dětí se zdravotním postižením.¹⁷ Uvedené obecné zásady se pak promítají do práv, která Úmluva lidem s postižením garantuje.

V souvislosti s podnětem stěžovatelky lze zmínit zejména čl. 30 Úmluvy, který se týká kulturního života, rekreace, volného času a sportu. Podle něj má stát přijmout taková opatření, aby podnítl a podpořil co nejširší zapojení lidí s postižením do běžných sportovních aktivit. Dále musí zajistit, aby děti se zdravotním postižením měly na rovnoprávném základě s ostatními dětmi přístup ke sportovním činnostem.¹⁸

Národní plán podpory rovných příležitostí pro lidi s postižením popisuje sport jako aktivitu, která přispívá nejen ke zlepšení zdravotního stavu a tělesné kondice lidí s postižením, ale je

15 Příklady her rozdělila do tří kategorií: 1) hry, které se bez sluchu hrát nedají, 2) hry, které nelze hrát bez nové pomůcky a 3) hry, které by bylo nutné výrazně modifikovat, čímž by došlo k významnému zjednodušení cvičení, což by vedlo ke změně metodiky. Viz vyjádření společnosti B. adresované veřejnému ochránci práv ze dne 14. března 2025.

16 Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, vyhlášená pod č. 10/2010 Sb. m. s.

17 Ustanovení čl. 3 písm. a), b), c), e) a h) Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.

18 Ustanovení čl. 30 odst. 5 písm. a) a d) Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.

i důležitým faktorem pro zlepšení jejich života, přispívá k rehabilitaci a integraci do společnosti.¹⁹

Je tedy důležité **děti s postižením zapojovat do sportovních aktivit spolu s ostatními dětmi**. A v tomto duchu je nutno pohlížet na případ stěžovatelčiných dětí.

C.2 Méně příznivé zacházení

Přímou diskriminací je takové jednání, kdy poskytovatel služby nabízené veřejnosti zachází s člověkem méně příznivě kvůli jeho zdravotnímu postižení oproti jiným lidem ve srovnatelné situaci.²⁰ O diskriminaci však nejde, pokud poskytovatel svým jednáním sleduje legitimní cíl a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.²¹

Společnost B. poskytuje sportovní kurzy, které nabízí veřejnosti. Dětem stěžovatelky neumožnila účast na kurzu kvůli jejich zdravotnímu postižení. Jednání společnosti tak **vzbuzuje podezření na přímou diskriminaci**. Je proto potřeba vyhodnotit, zda odmítnutím stěžovatelčiných dětí společnost sledovala legitimní cíl a zda odmítnutí bylo přiměřené a nezbytné.

C.3 Společnost sledovala legitimní cíle

Legitimní cíle ve smyslu antidiskriminačního zákona mohou být rozmanité a sledovat individuální i veřejné zájmy. Nicméně musí jít o cíle právně dovolené a zpravidla se u nich očekává souvislost s nějakým obecným zájmem.²²

Společnost B. nejčastěji zmiňovala tři důvody, proč účast neslyšících dětí odmítla. Měla obavy ze zajištění bezpečnosti, na kurzu nesmějí být další dospělé osoby a trenéři následují specifickou metodiku kurzu. Podle metodiky se do tréninku zařazují hry s verbálním pokynem, které vyžadují rychlou reakci. Dále se objevil argument, že trenéři nemají školení pro práci s neslyšícími dětmi. A v reakci na mou výzvu (nikoliv ale v komunikaci se stěžovatelkou) společnost uvedla, že se zpomalí tempo kurzu a tlumočník bude odvádět pozornost dětí.

Absence školení může souviset se sledovaným cílem zajistit bezpečnost a následovat metodiku. Podobně i zpomalení tempa kurzu může souviset s cílem následovat metodiku. Obava, že tlumočník bude odvádět pozornost dětí, se zase váže na cíl mít na lekcích pouze trenéry a ne další dospělé osoby.

19 Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením. *Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025*. Online, PDF. Praha, 2020, s. 76. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/assets/ppov/vvozp/dokumenty/Narodni-plan-2021-2025.pdf> [cit. 2025-03-31].

20 Ustanovení § 1 odst. 1 písm. j) ve spojení s § 1 odst. 3 a § 2 odst. 3 antidiskriminačního zákona.

21 Ustanovení § 7 odst. 1 antidiskriminačního zákona.

22 BOUČKOVÁ, Pavla a kol. *Antidiskriminační zákon: komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 317. ISBN 978-80-7400-618-0.

Společnost B. by měla usilovat o to, aby se děti na jejích sportovních kurzech nezranily. Za újmu na zdraví totiž může být právně odpovědná.²³ Snahu zajistit větší bezpečnost tak považují za legitimní.

Rozumím i tomu, že společnost B. chce omezit přítomnost dalších dospělých osob na kurzu. Přítomnost tlumočnic do ČZJ může ostatní děti vést k tomu, že budou chtít na kurzu například své rodiče. Účast dospělých by mohla narušovat průběh kurzu a odvádět pozornost dětí. Jejich omezení tak rovněž považuji za legitimní cíl.

Společnost B. může legitimně sledovat i to, aby se na jejích kurzech dodržovala speciální metodika. Dle vyjádření na webu je B. všestranný sportovní program zajišťující komplexní sportovní rozvoj dítěte.²⁴ Jeho cílem je prostřednictvím hravých a metodicky promyšlených tréninků budovat u dětí lásku k pohybu a rozvíjet stěžejní schopnosti a dovednosti odpovídající jejich věku. Metodika byla vyvíjena ve spolupráci s odborníky z akademické sféry i odborníky ze sportovních klubů a svazů. Zájem o sportovní kurzy společnosti B. tak zřejmě pramení i z toho, jak se na kurzech s dětmi pracuje, jak probíhají tréninky, jaké hry se hrají a jaké dovednosti trenéři u dětí rozvíjejí.

Všechny tři sledované cíle – bezpečnost, omezení přítomnosti dospělých a následování metodiky kurzu – považuji za legitimní.

C.4 Odmítnutím účasti neslyšících dětí šlo sledovaných cílů dosáhnout

Prostředky použité k dosažení legitimního cíle musí být podle antidiskriminačního zákona přiměřené. To znamená, že musí jít o vhodná opatření, jejichž prostřednictvím lze dosáhnout sledovaného cíle.²⁵ V tomto případě je tak třeba zkoumat, zda odmítnutí účasti neslyšících dětí mohlo vést k tomu, že kurz bude bezpečnější, že na něm nebudou další dospělé osoby a že se bude následovat specifická metodika kurzu.

C.4.1 Bezpečnost

Co se týče bezpečnosti, mám za to, že rozdíl mezi slyšícími a neslyšícími dětmi existuje, ale nebude příliš velký. Neslyšící dítě nemůže předvídat rizika pomocí sluchu. Nejde pouze o reakce na hlasové povely. Ty lze dobře kompenzovat tlumočením do ČZJ. Ale i schopnost při kolektivní hře reagovat například na zvukový podnět, že se někdo blíží zezadu. Tyto situace tlumočení do ČZJ zřejmě dostatečně nepokryje.

Z vyjádření tlumočnice se ale zdá, že neslyšící dítě může mít někdy větší vizuální přehled o situaci než dítě slyšící. Domnívám se, že možnost odvrátit riziko úrazu při nečekané srážce dvou dětí s pomocí sluchu a bez jeho pomoci bude někdy podobné. Ke srážce totiž může dojít ve velmi krátkém čase a ani slyšící dítě by na případné volání nebo jiné zvuky nestihlo zareagovat. Podobné nebezpečné situace navíc mohou vznikat i mezi slyšícími dětmi, které jsou zrovna nepozorné.

²³ Ustanovení § 2894 a násl. (zejména § 2900 a 2910) zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

²⁴ Metodika B. Online. Dostupné z[web] [cit. 2025-03-31].

²⁵ Viz např. posouzení veřejného ochránce práv ze dne 10. srpna 2020, sp. zn. 5708/2019/VOP, část C.2.3, [eso.ochrance.cz](https://www.eso.ochrance.cz).

Argument bezpečností je oslaben i tím, že B. má zkušenost s neslyšícími dětmi, které nepotřebují tlumočníka do ČZJ, protože odezírají. Domnívám se, že obava ze zajištění bezpečnosti je u těchto dětí obdobná. Dítě, které odezírá, také nemůže reagovat na zvukové varování v případě nějaké nečekané situace. A pokud se zrovna nedívá na trenéra nebo na dítě, které mluví, tak informace o blížícím se nebezpečí nemá. Nicméně nemám informace o tom, jaká byla úrazovost na kurzech, kterých se účastnily odezírající děti.

Trenérka, která s dětmi stěžovatelky a tlumočnicemi absolvovala úvodní lekci, v jejich účasti nakonec neviděla problém. Zdá se tedy, že se bezpečnost na úvodní lekci podařilo zajistit a ani do budoucna z ní trenérka neměla nepřekonatelné obavy. Na druhou stranu šlo ale pouze o úvodní lekci. Není jasné, zda se během ní hrály i hry, které společnost B. považuje z pohledu neslyšících dětí za rizikové. Lze očekávat, že se náročnost her bude v průběhu kurzu postupně zvyšovat. A pochybuji, že úvodní lekce dokázala věrně reflektovat veškerá bezpečnostní rizika, která se v průběhu kurzu mohou vyskytnout.

Domnívám se, že účastí neslyšících dětí na kurzu může vzniknout sice malé, ale reálné bezpečnostní riziko. Zamezení účasti dětí toto riziko eliminuje, a je tak přiměřené.

C.4.2 Další dospělí osoby

Přítomnost tlumočnic do ČZJ může vést k tomu, že se ostatní děti budou domáhat účasti svých rodičů. A přítomnost dalších dospělých může zřejmě narušovat chod kurzu a děti rozptylovat. Když se stěžovatelčiny děti kurzu nezúčastní, nebudou tam ani tlumočnice. Pro trenérky tak může být jednodušší udržet pravidlo, že dospělí do kurzu vstupovat nesmějí.

Na to lze namítnout, že děti vnímaly tlumočnice na úvodní lekci jako součást týmu trenérky. A tak by kvůli nim možná nevznikl tlak na přítomnost dalších dospělých. Na úvodní lekci ale byli i rodiče, takže je otázka, jak by děti vnímaly tlumočnice v dalších lekcích, kam už rodiče nemohou.

Když společnost B. odmítla účast stěžovatelčiny dětí, použila přiměřený prostředek k dosažení cíle omezit přítomnost dospělých osob na kurzu.

C.4.3 Specifická metodika kurzu

Účast neslyšících dětí může vyžadovat odchýlení od zavedené specifické metodiky kurzu. Řada her totiž spočívá v rychlé reakci na hlasový povel. A pro neslyšící děti může být vhodné, aby se hlasový povel nahradil povel vizuálním. Některé hry zase bude nutné vynechat. Půjde o hry, kde prodleva způsobená tlumočením může ohrozit bezpečnost dětí a zároveň hru nepůjde upravit do podoby bez zvukového signálu (viz část C.5.1).

Pokud na kurzu nebudou neslyšící děti, trenérky budou moci kurz vést standardním způsobem v souladu s metodikou. Odmítnutí účasti stěžovatelčiny dětí tak bylo způsobilé tohoto cíle dosáhnout.

C.5 Odmítnutí účasti neslyšících dětí nebylo nezbytné

V poslední fázi testu diskriminace je potřeba se ptát, jestli odmítnutí účasti neslyšících dětí bylo nezbytným prostředkem k dosažení sledovaných cílů. Jinými slovy, jestli bylo možné sledovaných cílů dosáhnout i jinak než odmítnutím jejich účasti na kurzu.

C.5.1 Bezpečnost

Společnost B. se obávala, že přítomnost neslyšících dětí ohrozí bezpečnost kurzu.

Větší bezpečnostní riziko se ale snižuje díky přítomnosti tlumočnicka do ČZJ, který neslyšícímu dítěti vysvětluje pravidla hry a průběžně s ním komunikuje.

Specifické hry, u kterých by mohlo kvůli pozdější reakci v důsledku tlumočení dojít ke srážce dětí, je dobré nejdříve vyzkoušet. A pokud by skutečně byly nebezpečné, tak je lze upravit (např. namísto zvukového pokynu dát dětem vizuální signál), hru vynechat, nebo jako krajní možnost neslyšící dítě do hry nezapojovat.

Zdá se, že ze zaslaných příkladů her z metodiky B. se může jednat například o hru „Vylučovací závod v kruhu se změnou směru“. Při této hře děti běhají v kruhu a snaží se dotykem vyřadit dítě před sebou. Na povel trenéra se děti otočí a běží v opačném směru. Prodleva způsobená tlumočením by teoreticky mohla zvyšovat riziko, že neslyšící dítě se otočí později a dítě před ním do něj narazí.

Bezpečnost na kurzu by se dala zvýšit i tím, že trenérka se nechá poučit, jak s neslyšícími dětmi pracovat. Tipy jí mohla dát stěžovatelka, tlumočnice nebo kdokoliv, kdo se sportujícími neslyšícími dětmi pracuje. Věřím, že větší bezpečnost na kurzu by se dala zajistit i krátkou neformální konzultací. Trenérka by tak nemusela absolvovat nějaký dlouhodobý akreditovaný kurz pro práci s neslyšícími dětmi. Byť do budoucna by to mohlo být přínosné.

Považuji za zásadní, že trenérka po úvodní lekci účast stěžovatelčiných dětí nepovažovala za problematickou. Mám za to, že je to právě trenérka, kdo nejlépe dokáže vyhodnotit bezpečnostní rizika, jelikož pracuje s dětmi na místě, vidí, jak se chovají a jak konkrétně trénink probíhá.

Zdá se, že argument bezpečností nebyl nejdůležitější ani pro B. V komunikaci se stěžovatelkou totiž opakovaně padlo, že pokud by děti zvládly lekci bez další dospělé osoby (bez tlumočnicka, zřejmě pomocí odezírání), mohly by se kurzu účastnit.

Proto se domnívám, že bezpečnost kurzu šlo zajistit i jinak a odmítnutí neslyšících dětí nebylo nezbytné.

C.5.2 Další dospělé osoby

Společnost B. nechtěla na kurzu další dospělé osoby, aby se ostatní děti nedožadovaly přítomnosti svých rodičů.

Rozumím této snaze omezit přítomnost lidí na kurzu pouze na děti a trenéry. Nicméně věřím, že by se dětem dalo vysvětlit, že tlumočnice do ČZJ jsou na kurzu kvůli zajištění

komunikace s neslyšícími dětmi a nejde o jejich příbuzné. Ostatně i tlumočnice vypověděla, že je děti vnímaly jako součást týmu trenérky. Bylo by pak na trenérkách, a především rodičích slyšících dětí, aby jim vysvětlili, že tlumočnice mají specifickou funkci a jejich účast neznamená, že by si každé dítě mohlo do kurzu přizvat nějakou dospělou osobu.

Rovněž se domnívám, že se školou, kde kurz probíhal, by se dalo domluvit, že v tomto specifickém případě by kromě dvou trenérek do budovy pravidelně vstupovaly i tlumočnice do ČZJ.

Přítomnost tlumočnic může děti na začátku trochu rozptylovat. To ale tlumočnice mohou kompenzovat tím, že i slyšícím dětem poradí nebo vysvětlí, co se má zrovna dělat. Tuto zkušenost ostatně tlumočnice sdílela po úvodní lekci. Domnívám se, že rozptýlení bude největší na začátku, kdy je tlumočení do ČZJ pro slyšící děti nové. Postupem času by si ale děti na to mohly zvyknout a tlumočnice přestat vnímat.

Z toho důvodu mám za to, že odmítnutí účasti stěžovatelčiných dětí nebylo nezbytné ani s ohledem na omezení počtu dospělých osob na kurzu.

C.5.3 Specifická metodika kurzu

Společnost B. dále uváděla, že kurzy se řídí specifickou metodikou a zapojení neslyšících dětí by mohlo průběh kurzu narušit. Jde zejména o zařazení her s verbálním pokynem vyžadujícím rychlou reakci, kterou by tlumočení do ČZJ mohlo zdržovat.

Rozumím, že některé hry se mohou na první pohled zdát jako nevhodné pro neslyšící děti. Z jedenácti zaslaných příkladů ale není zřejmé, že by se hry nedaly hrát i s neslyšícími dětmi. Náročnější hra (vedle již výše uvedené) by mohla být například hra „Spící obr“. Při té děti chodí okolo dítěte (obra), jež předstírá spánek a na pokyn trenéra se probouzí a chytá ostatní děti. Tím, že děti chodí okolo, musely by okolo chodit i tlumočnice, nebo by tlumočnice musely stát tak, aby na ně stěžovatelčiny děti pořád viděly.

Domnívám se ale, že nejde o nepřekonatelný problém. Zvukový signál, který podle zaslaných příkladů může být i jednoslovný, tlumočnický rychle převede na znak, a časová prodleva tak nemusí být velká. Řadu her by šlo rovněž upravit tak, aby se místo zvukového signálu používal signál vizuální (např. namísto volání barev/tvarů se barvy/tvary ukazují). Nebo, jak už jsem uvedl výše, příliš specifické hry lze vynechat, anebo v krajním případě do nich neslyšící děti nezapojovat.

Jako klíčové vnímám opět to, že trenérka po úvodní lekci zřejmě neměla s účastí neslyšících dětí problém. Trenérka nejlépe dokáže posoudit, zda zapojení neslyšících dětí zvládne a jak moc velký zásah do metodiky kurzu to může být. Mrzí mě, že vedení společnosti B., které účast dětí nakonec zamítlo, nevyužilo možnosti přijít se na lekci podívat.

Domnívám se, že odmítnutí účasti stěžovatelčiných dětí není nezbytné pro následování specifické metodiky kurzu. Společnost B. tak stěžovatelčiny neslyšící děti diskriminovala.

D. Informace o dalším postupu

Na jedné straně vnímám nepříznivou situaci dětí stěžovatelky, které kvůli svému zdravotnímu postižení čelily odmítnutí, nemohly sportovat v běžném kolektivu se slyšícími dětmi, a měly tím omezený výběr sportovních aktivit v okolí svého bydliště. Na druhou stranu vnímám i nezáviděníhodnou pozici společnosti B., která se s takovou situací možná setkala poprvé a přesně nevěděla, jak má postupovat.

Proto budu rád, když se celou záležitost podaří vyřešit **smírnou cestou**, ať už jednáním mezi B. a stěžovatelkou napřímo, nebo s pomocí mediátora či mediátorky.²⁶

Pokud by smírné řešení nebylo úspěšné, stěžovatelka se může obrátit na Českou obchodní inspekci nebo se u soudu domáhat, aby společnost B. děti do kurzu vzala, omluvila se jim a nahradila jim nemajetkovou újmu v penězích.

Společnosti B. **doporučuji**:

- (1) přijmout děti stěžovatelky do sportovního kurzu, nebo vyvolat se stěžovatelkou jednání za účelem jiného smírného řešení,
- (2) do budoucna dbát povinností podle antidiskriminačního zákona a automaticky nevylučovat neslyšící zájemce o sportovní kurzy.²⁷

Své posouzení zasílám stěžovateli a společnosti B. Byl bych rád, kdyby se společnost ve lhůtě 30 dnů od doručení vyjádřila k navrženým doporučením. Ve stejné lhůtě se k mým závěrům může vyjádřit i stěžovatelka.

Brno 15. dubna 2025

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

26 Bližší informace v letáku *Mediace*, dostupném z: <https://www.ochrance.cz/letaky/mediace/mediace.pdf>.

27 Ustanovení § 21b písm. c) zákona o veřejném ochránci práv.